

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Annales Ecclesiastici

Incipiens ab Anno Domini D.XC. perueniens vsque ad DCC.XIV. nempe à Gregorio Magno Romano Pontifice, vsque ad Gregorium secundum

Baronio, Cesare

Coloniæ Agrippinæ, 1624

Iesv Christi Annvs 656. Vitaliani Pap. Annus 2. Constantis Imp. Annus 15.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15007

Ecclesiastici.

relima nonagesima tertia. Regis vero Reccesvinti anno
septimo: cuncti fuerunt Episcopi sexdecim, primoque
loco Metropolitani Eugenius Toletanus Episcopus
sedens praesens facto convenit. In quo cum de rebus ad
Episcopos, qui bona Ecclesiastica licite usurpassent spe-
cialiter auctoritate eisdem Patres digne praefati sunt
post alia, quae de antiquis rebus iudicibus indicat, qui non
solum prius iustitia constituta castigantur, sed et expetibile vi-
sum est, ante iustitiam excelsam imponere modum, & sic terram cor-
ruptis subdantur. Tunc namque melius iudiciorum exordia diri-
gentur, cum vita iudicium ante disponitur, eo quod postea iudicij
forma completur, quo negotiorum principij equitas iudicantium
anterior. Ad hoc etiam equitatis inchoari a iudicibus debet, ut
prohibeatur casus iam iudicium agere formet. Haec postquam
praesens sunt Patres, sanciere canones decem & septem,
quos in consilio. Post Eugenium subscripsit sibi legitur
Tito sanctus Caelestiaugustinus Episcopus, de quo iupe-
rius dictum est factus.

**IESU CHRISTI
ANNVS 656.**

VITALIANI PAP. CONSTANTIS IMP.
ANNVS 2. ANNVS 15.

CEQUITYR Christi annus sexcentisimus quinquage-
simus sextus, Indictione decima quarta: quo ab Im-
peratore Constante decernitur legatio ad Maximum
confessionem Byziae in Thracia civitatis exulem exilium,
quo eum in M. nothelitarum errore perducere
posset. Quomodo sunt, fuerunt praclarissimae dignitatis
viri, tempore Theodosij & Paulus Patricij, iidemque
Proconsulari dignitate insigniti, & vna cum ipis Theo-
dosius Caelestis Episcopus, vir omnium eius seculi doctis-
simus. Saepa fuerunt ab aliquo, qui praesens fuit,
etiam, qui in hac legatione munusque congressu cum
Maximo contingunt. Quorum Actuum duo fragmen-
ta cum recitata repetitum in quarta Adhione septima
Synodi os comitatur, ingens exarbit in animo desiderium
intra Acta perquirit. Sed visus scriptis Maximi, quae
in Vaticana bibliotheca afferuntur, nec inueniunt; cum
tam ipse exadifficilius ea amplius inueniendi: accidit ex
insperato, vt eadem in vita ipsius Maximi reperire-
tur.

Quia missi sunt ab Imperatore, cum diu contu-
derent cum Maximo, vt reuocarent eum a coepis, & re-
trocarent cum honore Constantinopolim, tantum ab-
stant, vt id fuerunt consequi, vt potius summa potentia
veritatis ipse illos in suam sententiam traxit, ac qd ad iu-
randam seegerit, quod abiecta haereti, Catholicam fi-
dem amplecterentur, sique reuelli fuerint ad Impera-
torem, quo & ipsum in eandem sententiam perduce-
rent. Quod cum minime facere Imperator assentiretur,
missi tamen Paulum, qui eum perduceret Constantinopoli-
m: in quem magis tenentem inuentum durior
deceat telegationem. Haec ipse Acta, quae cuncta
haec eodem anno confecta, nota Indictionis in eis appo-
sita docet. Accipe igitur iam eadem ipsa digna Annalibus
Acta quam fidelissime ab exceptore conscripta, & ab An-
nialibus Maximi discipulo vna cum aliis rebus gestis eius-
dem Sanctissimi collecta: quid & Ioannes Episcopus
Ephesinus patre proficere, nempet gestas ipsius ab
eodem ipso Anastasio esse scriptas mandatas quam fide-
lissime, quae ex tribus codicibus Vaticanis accepta Petrus
Mortini Theologus Patricensis, vir doctissimus, & Graeco
peritissimus in Latinum non sine magno labore,
quod tu tuere, licentem se habent:

Huius autem duobus interpositis, mittitur ad Sanctum in exi-
tu deponitur Theodosius ille Caelestis Episcopus, & Paulus,
& Theodosius alter, Patricij & Proconsulari dignitate: ve-
niente quo ad eum, vt ab Imperatore & Patriarcha Constantinopoli-
tano missi. Hi multi varisque sermones beato viro praetulerunt,
modo aliter, modo comminantes, modo etiam aliqui disci-

tantes, atque interrogantes. Quorum sermonum per partes
narrationem composuit ab egregio Anastasio (vt ante à
me dictum est) commentarius ostendit. Ex quo non intem-
pestium fortale est, à nobis pauca commemorari, cuius-
& hic narratione exequentibus, vt magis vii hunc capi
non potuisse cognoscamus. Nam cum multa essent, quae
eum conciterent, fluctationemque multis modis affer-
rent; ipse nullo modo indignatus constantiam obtinuit,
firmus et otus, ac mentis sensu non mutato.

Cum igitur ad eum venissent, confederunt, eique vt sederet, per-
miserunt, cum videlicet vna cum in Byziae esset Episcopus. Erat
Byzia sedes Episcopalis in Thracia, cuius Episcopus Geo-
rgius nomine interfuit Sextae Synodo pro Catholica fi-
de tuenda. Theodosius itaque ei dicit: Vt te habes, domne Abba
Maxime? Ad quem ille: Vt ante omnia sancta praesentia Deum
vram aeternam ex cuius providentia pendente, sic habeo. Ac Theo-
dosius: Quid igitur, inquit, ante omnia sancta res vniuersisque
nostrum Deum praesentia? Maximus: Praecognitas, inquit, cogita-
tionem est, & sermonum, & operum, quae in nostra sunt pote-
state: praesentia vero determinatio est eorum, quae enuntiant, in
nobis non sita. Tum Theodosius: Quenam praesentia nostra sunt,
quae non sunt? Cui Maximus: Omnia cognoscens Dominus
meum explorandi causa cum seruo suo loquitur. At Theodosius
Per Dei veritatem, ignorans interrogans; ac discere volo, quid
discriminis sit inter ea, quae in nostra potestate sunt, & ea, quae non
sunt, & quomodo alia in praesentiam Dei cadunt, alia in praesenti-
onem.

Et Maximus: In nobis sita sunt voluntaria omnia, vt virtutes
atque vicia: nostra vero non sunt potestatis, penarum, quae nobis
accidunt, irrogationes, aut contrariorum. Neque enim potestatem
habemus ponendi morbi, aut in corda sanitatis, sed casus, quae
haec efficiunt: vt morbi causa est intemperantia, temperantia bene
valitudinis, & regni colorum causa est mandatorum custodia,
quemadmodum horum praeparatio ignis aeterni. Theodosius: Quid,
inquit, affligit hoc exilio quod quadam hac calamitate digna per-
petraris? At Maximus: Deum ero, vt hoc incommode desinat eo-
rum partes, quae in tam deliqui transgressione insipientium ma-
litorum. Tum Theodosius: Annon probationis causa multis cala-
mitas insiguntur?

Maximus: Probatio sanctorum est, vt perferenda incommoda
vite hominum ostendatur eorum erga ea, quae notata beneficia sunt,
amor, amor simul declarat ipsorum omnibus iugiter virtutes,
vt in Job, & in Iosiph: nam ille ad demonstrandum occultam for-
titudinem tentabatur: hic probabatur, vt sanctissime ostenderetur
imprantia. Et quibus sanctorum inuoluntarie in hoc saeculo affli-
ctis, ob quamdam talem dispensationem affligebatur, vt per infir-
mitatem, quae ipse permittitur inferri, superbum & apostatam
conculcarent draconem, id est, diabolum. Patientia enim probationis
operi est in vnoquoque sanctorum.

Theodosius vero: Per veritatem Dei, inquit, bene dixisti, & con-
fiteor veritatem, ac velle in talibus semper robustum loqui. Sed
quoniam in aliud caput ego & domini mei magnificissimi Patri-
chy ad te venimus tanto locorum intervallo: rogauimus te, vt quae ad te
asserimus, accipias, vniuersumque terrae orbem laetifices. Cui Maxi-
mus: Quenam haec sunt domine? Et quis ego, aut vnde sum, vt af-
ferenti vi, quae praetendit, orbis laetitia sit? Per veritatem Domini
nostri Iesu Christi, ait Theodosius, quae tibi dico, & domini mei ma-
gnificissimi Patricij ex ore domini nostri Patriarchae, ac ipse domi-
ni orbis terrarum audiuimus.

Tum Maximus: Iubete domini mei, dicere qua vultis, quaeque
audistis. At Theodosius: Hortatur Imperator & Patriarcha, vt
per nos à te discant, quam ob causam non communicat throno Con-
stantinopoleos? Et Maximus: De hoc habetis scriptam pronun-
tationem à pijsimo Imperatore, aut à Patriarcha? Theodosius vero: Non
debebat, ait, dominus meus nobis dissidere: quoniam enim humilia-
sim, tamen Episcopus sum, ac domini mei pari sunt Senatus: nec te
venimus tentatum: ne permitat hoc Deus. Maximus: Quaeconque
ratione venisti ad seruum ipsum & vestrum: ego sine ulla tergiver-
satione & sine dissimulatione dicam vobis causam, verum tamen
quamuis aliorum esset percontari me, quem ob causam, non est ve-
strum, qui haec magis nostri, quam ego.

Scitum enim factis imonatione à sexta Indictione praeteritis cir-
culis, quae ab Alexandria inceperunt per expositionem nosam capi-
tulum à Cyro, qui nescio quo medio tibi Praesul fuit, quae confirmata
sunt

IV.
PRIMASER
MOGINA-
TIO MAXI-
MI CVM
THEODO-
SIO

V.
DE CAUSA
IPSA AGE-
RE INCI-
PIIT THEO-
DOSIUS.

VI.
MAXIMVS
REMYIT
COMMUNE
CARA HA-
BERTICIS

possum operari, sed operari non potest secundum naturam: multum enim illud proprie quod non intellexit, officit. Et Maximus. Non operari quicquam secundum hypostasim, sed secundum naturam: et Petrus & Paulus aliquid faciunt, sed non Petrus & Paulus, sed unum hominem: et ambo enim naturam alterius hominis in se committunt ad definitionem comprehensionis naturae, et non hypostasice in se, quod proprie quale est. Idemque modo Michael & Gabriel suum in opere, sed non Michaelis aut Gabrielis, sed angelus: ambo enim angelus, siquidem in omni natura, quae multo magis potest operari, communem invenitur, non singularem operationem. Quomodo enim qui hypostasim & personalem operationem dicit, in se ipsam naturam, quae vna est, factam esse operationem in se ipsam, & se ipsa deservit secundam multitudinem in se habentem, quod se ipsam volucunt. Quod si pulchre se habeat, occupant, in omni natura rationem, quomodo caeli, corrumpant.

Post hanc sermonem, cum inter se confabulasset, dixit Theodosius Constantino: Erit bene omnia praesentia. An in se recipit Imperator, ut ipsum faciat adorationem? Dicit vero Abbas Maximus: Quomodo si vult imitari Deo esse, ac se cum ipso humiliter communitis in se habet casta se, quae cogitare. Si ipse enim Deus, qui natura saltem non saltem, quod hominibus est volens: quomodo qui natura saltem homo, aut saltem est, aut ad se saltem affert, nisi humiliter? Tam Theodosius Constantino. Spero, inquit, Deo meam conferentiam memoriam, et cum hoc dixerim, persuasum iri. Postea inter se saltem, et aliter in pace. Haec autem, quae sequuntur, in alio codice scripto Maximi in idem in Vaticana bibliotheca existente leguntur, his verbis:

Cum in vestro vir omnia Theodosius Episcopus in sermone suo & rationationibus oblationibus facile curasset: tandem hoc secessu, qui nihil in se habere, quod respondere, ad rationem sanctam adhibere conatur, & amicus cum eo loquitur, se ipsum quomodo, vel in mente vel in sananda & offendenda asserit, primumque pacem reddi iudicet. Quae res, inquit, aliter non facit, nisi ad eos, qui Romae sunt, iam praesentiam. Et ad conditionem reconciliationemque expiationem, vnum vel dicit cum ipso & strantibus & sententis. Quae sententia ille bene animo magis esse cepit: ex quo dicit potest, quomodo ad hoc fuerit affectus, quibusque laudibus ei, qui sic locutus est, respondit. Quae iam cum ita corpore affecto esset, ac excoctis in magis, quod aqua affudit: tamen prompto animo parabat se, ut Romam iret, quae contemneret, & cum eo illa ea, quae in rem essent, atque in se conficeret: Molo, inquit, ire, sed hoc se, non sermo frustra habet.

Cum vero Theodosius inveniendus dicit firmasset, & ininvocabile in angustia mentis curasset, quamvis non intelligens, horum nihil sonaret, reprobis erroribus volentibus, qui verum poterant, etiam magis ac magis religiose vir bonum animam suscipere, se verum ad hoc inter se, & ipse, quae essent cum ipso, tum qui Romae erant, profatur. Inde igitur discitur Theodosium, ut enim, qui in se regit, etiam, de his communiarum: salutacionem verum in se ipsam rationem excipit, dicitur, & si donata tunica linea & toga pallio, & hanc autem reverentia vna cum duobus Consulibus in se communitis.

At quid post haec? Reverti Constantinopolim qui missi fuerant ab Imperatore, omnia retulerunt, quae cum Maximino gestis essent, & quomodo veritate videri manus dedissent. Quibus acceptis Imperator magnopere commotus est, ac tantum ab huius, et pactis ab ipsis conventis statuit, & Romam fidei acciperet, pacemque in Ecclesia restitueret, ut iterum vnum ex ipsi Paulum videret, Byzantiam mitteret, qui Maximum Constantinopolim perduceret. Quae autem cum eo acta sint, vbi Constantinopolim perduceret, eadem adha significat, dum institutum de his narrationem ita profertur:

Postea octavo die mensis Septembris praesentis decimoquinta Indictionis auctor curatissimas praesentis quae agebantur, scribensque lingua) contulit scriptum Paulus Consul Byzantiam ad Abbatem Maximum, mandatum afferens hac formula:

Interim gloriam tuam Byzantiam proficisci, Maximinum monasterium adhaerere cum multa honore ac veneratione propter senium & venerabilitatem, atque ut amicum & familiarum maiorem meorum, & quibus in honore est habitus: eumque collocare in religioso monasterio s. Theodori, quod prope Illegium positum est, ac venire, utque curam faceret, & iustitiam ad eum ex persona nostra duci

Patricio, ut cum illo loquantur, nobis ex animo amicos, quique a nobis diliguntur, hucque mandatum Principis Iulio Celsulo oblatum. Pergit vero auctor: Addidit itaque eum Consul in eo monasterio depositum: venit, ad Imperatorem, ut ad renunciat. Venit ad eum postmodum Epiphanius & Troilus, ambo Patricij cum multo comitatu ac fastu & ostentatione, item Theodosium Episcopum, quem & sanctum praesolabatur, quae, condita erant, confirmaturum sperabat: nec enim illius subdolum obsequium, animi deprehendit, ut vir mentem dolis in praeis expertem gerens, in illius mansuam Catechumenum, nempe vbi catechumeni multum solerent, erat. Ipsi consueta salutacione saluta, consulerunt, vni ei adhibentes, ut soleret.

Sermonis vero cum eo iunctum faciens Troilus, dixit: Orbis dominus nos ad te esse iussit, ac dicere, quae eius imperio a Deo stabilita placissent. Sed nobis primum dic, Imperator facies, an non? Dixit Maximus: Audiam, domine, quid iusserit pater eius Imperator: ac tibi respondebo, quae oportet. Nam ad id, quod mihi iuguratur, quod responsum habere dero, Troilus autem persueravit, ac dixit: Non dicimus quid afferamus, nisi prius responderis, & tunc Imperatori obtineperis. Vi vidit religiosus vir eos, amplius irate in eius more, & infestis afflicere, & respondere a se, cum omnibus comitibus, qui & ipsi elati erant, secularem bonorum dignitate respondit: Quandoquidem non sufficere dicitur sermo vestro, quae domino nostro Imperatori placita sunt, cum dicit, ad idem Deo & sancti Angelis ac vobis omnibus, me, quibus sufficit, quod cum hoc saeculo dissolatur & vna corrumpatur, libenter saltem.

Statim confurgens Troilus exiit, ac dixit: Orate mihi: ego ab eo: licet enim mihi sciat. Cum in multis eorumque esset, inaqueque turba atque confuso, dixit ei Theodosius Episcopus: Educite ei Imperatoris iussa, & cognoscite, quid loquatur: nec enim rationem consistantiam est, nulla re dicit, nisi audita, abire nos. Tum Epiphanius Patricium dixit: Hoc Imperator per nos tibi dicitur, ac dicit: Quomodo totus Occidens, quique sunt in Oriente peruersitate ducti, ad te respiciunt, ac propter te omnes seditionem concitant, cum nolint se nobiscum in se committere: ut te compungat Deus, quo nobiscum communis super a vobis expositio Typo. Ac nos vltro inus in Chalem, teque consulamus, supplicamusque vobis manum nostram, ac vni cum magno honore & gloria in magnam Ecclesiam inducimus, statimque nobiscum, vbi de more Reges sunt: facimus vna tecum Synaxim, & vna communiamus pueris ac virginibus in se ipsi corporis & sanguinis Christi, teque praesentiam ac declaramus nostram Patrem: & quod non solum in nostra Christiani diligente vire, sed etiam in vniuerso orbe terrarum. Certe enim scimus fore, ut si sancti hinc obros communis, se nobis omnes adungant, qui propter te tamque doctrinam se a nobis absterunt.

Conuersus vero ad Episcopum Abbas Maximus cum lacrymis dixit: Magnum, domine, tuis co diei expellamus omnes: Nosti quae constituta sint & placita super sancto Evangelio, & vniuersa Cruce, & imagine Dei & Saluatoris nostri IESU CHRISTI & eius generis sanctissima, Depara ac perpetua Virginis Mariae, Episcopus, vultu in terram demisso, leniori voce respondit: Et quid possum facere, cum aliud visum sit iussu Imperatoris? Cui Abbas Maximus. Cur, inquit, ut ipsi sancta Evangelia, & qui tecum erant, cum in vobis sit non esset ditorum euentus? Reverti, omni casti virtus non persuadet mihi, ut hoc faciam. Quam enim deservierim afferam, non dico Deo, sed consensu meo, si propter gloriam & exornationem boni animi, quae ex firmitate multam existentiam habet, curaverim fidem, quae ipsam diligentes saluat.

Huius dicti, consurrexere omnes, & iracundia ducti, tum crebris relictionibus, pulsando, vexando, debilitarunt, a capite ad pedes usque sicut inmoderate, & quibus terrum exhalabatur carminis, quibusque vestro eius tota impleta est. Exurgens autem Episcopus dixit: Non sic fieri oportuit, sed tantum ex eo responsum audire, & renouare domino Imperatori: res enim, quae ex canonibus pendet, alio modo administrantur. Ac vix persuasit eis Episcopus, ut quiescerent, & rursum salerent. Cum igitur cum innumeris contumelias ac inexcogitabiles diris sigillatim, omiserant.

Tum multa asperitate Epiphanius dixit: Dic, pessime vetule, bellus: ut nos pro haereticis habens & civitatem nostram & Imperatorem, hac dixisti. Vere magis quam tu, Christiani sumus

XXIX. TROILVS SVLTVS MAXIMVM INTERPELLAT.

XXX.

MAGNYM NOMEN MAXIMI IN ORIENTE ET OCCIDENTE.

XXXI. EXPROBRAT EPISCOPVS MAXIMVM IN XAMEN TYM.

IMPIE ET ILIBERALEM NI MIS TRISTATVM S MAXIMVS.

XXXII. NEGANT ESSE HARETICOS MONOTHELISTAS.

Annal. Eccl. Tom. 8.

UNIVERSITÄTS- BIBLIOTHEK PADERBORN

simi perfectaeque vix ad obitum reperitur. Verum tunc fuisse Thomam Orthodoxum non puto dici aliquo modo posse. Certe quidem ex his, quae de Maximo dicta sunt, & quae inferius suo loco dicentur, cum longe aliter res se habuisse videntur, continguntur Acta illa Sextae Synodi fuisse admodum depravata, siquidem ipsa fidei Thomae repugnant: eorum ipsam liquet cum Monothelitis contra Maximum fuisse: adeo enim res patens est, ut ne cum eo communicaret, maluerit sanctus Martyr subire martyrium. Hanc ergo dixerim fuisse Catholicam, cum iuretis Acta Proconsularia coram Senatu amplissima quidem inferius suo loco patebit.

Verum quae habent de fide Catholica Thomae depravata Acta Sextae Synodi, videamus. In ipsius enim, quae est, Synodi Collatione decem sextae, dum mentio habetur de epistola Catholica ab eo scripta ad Vitalianum Rom. Pontificem, sed cur eum miti minime fuerit facta, declaratur ibi ex Georgii Chatophylacis verbis haec legantur.

His nihil prolo est cum his & authentica Synodica bullata, quae facta sunt a Thoma sanctae memoriae quondam Patriarcha ad Vitalianum sanctae memoriae quondam Papam Romanum: quae etiam non ad sanctorum, propter impium Saracenum incursum ab eis innotuerunt, ut nosse & obsequium, quae facta est per beatissimum, qui gestis Episcopatum, non valuit dargere: & haec ego statim vobis notentibus profero, & paulo post iusta sunt edicta scripta Thomae & successorum Patriarcharum, eademque legimus inferius: accipiens Agatho religiosus lector & Notarius sanctae memoriae Constantino Synodiam authentica sanctae memoriae Thome bullatam, & coram omnibus bullam, quae in ea praefata fuerat asserens, reliquit haberi in superscriptione ita: Per omnia sanctissimum ac beatissimum & confessorum domino Vitaliano Thoma sanctae memoriae Episcopum salutem. huiusque in scripto Epistole autem initium est: Quis cuncta ex nihilo quidem ut crederem protulit, & quod Synodum collatum est cum rege, quod praefatus Georgius Deo amabilis diaconus & Chatophylax, & ceteris ab initio regis ad finem inderuntur, hucusque in Actis de Synodali Thomae in Synodo recitata, sed non integre in illis Actis descripta.

Quod insuper in iisdem Synodalibus recitatis Actis Constantinopolitana civitas bienniali fuisse obfidione circumdatur, haud mediocrem partem de impostura insiditioem arguit: siquidem neque Theophanes, qui per annos singulos Imperatorum res gestas recensuit, neque quicquam alius Graecorum historicum tanta rei vel leant meminisse reperitur. Verum ista toleranda quomodo dicantur videri poterant, si reliqua consentientia veritate reperta fuissent, ut quod dictum est de Thoma Constantinopolitano Patriarcha post Petrum, cui ut haereticus contra sanctum Maximum (ut ex eisdem Actis apparet) minime communicare voluisset, & haec, ea, quae dicuntur sequenti anno, perspicue demonstrabant. Immutata plane fuisse Sextae Synodi Acta à Theodoro Constantinopolitano Patriarcha, ex compluribus haud leuibus cõnecturis suo loco inferius demonstratum sumus: ut plane in ipse mireris, contideras, secundum illud Davidicum, quia sit malignatus inimicus in Sancto, quomodo Graecorum postor velut praefigis quibusdam fecerit videri lucem tenebras, & tenebras lucem, malum bonum, & bonum malum, tantam quae fidem inuenit, ut in hanc diem sub Sextae Synodi titulo multa repetantur inexta mendacia. Sed de his diffusius suo loco.

Celebratum est hoc eodem anno Toleti Concilium, quod numeratum reperitur decimum, Era nimirum sexcenta nonagesima quarta, anno autem Recessantini Regi octavo: cui interfuerunt Episcopi viginti, vicarii vero ab Episcopis ad sententias missi quinque; praesuit autem Eugenius Tolerans Metropolitanus. Sancitum primo loco fuit, ut dies festa Incarnationis Verbi, nempe Annuntiationis Deiparae celebraretur ante octo dies à Natali Dominico quod quando te vera mysterium incidit, Ecclesia vel ieiunij penitentia, vel celebratae Paschae tenebris solear occupata.

At visum postea ob excellens mysterium, non nisi ea die, qua contigit, celebrari debere. His decretis statuti sunt à sacro conuentu canones numero septem. Quibus omnibus rite dispositis, cognita est causa Potamii Episcopi Bracarenfis, qui (quod mirum visum fuit) nemine accusante, se ipse prodens, abdicansque, libellum obtulit sui lapsus & penitentiae: cuius gratia vniuersa Synodus in lachrymas conuersa est. Editam quidem ab eo fuit dignum vere penitentis specimen: qui enim à digna sacerdotis per culpam decidit maiestate, se in penitentium numerum volens libenter coniecit. Sed de his ipsam Synodum audiamus: haec enim ad finem post sanctos canones habentur de his, quae de ea causa loquuti sunt Patres:

Assumere poteramus canonem in tantam * fraternae letitiae cibum, quia divina pietas conuentum nostrum ad concordiam conuocauerat studia: & conuenerat maxime vitare, quoniam visitatione disciplina videbatur paternas regulas inuolasse. Sed gratum sistrum pro cimbalis sumimus, & sumus pro carmine docentiam, gemensque cum Hieremie a questionibus dicimus: Dissolutum est gaudium cordis nostri, versus est in lacrum choros nostri. Unde & Vae, coram nobis confisimus: quoniam cecidit coronam capitis nostri videmus, dum tam nobile in infimum corruit, quod in tam sublime sanctitatis optatum stetit. Ecce etenim tractantibus nobis in pace Dei de Ecclesiasticis regulis, delatum est conuentus nostro epistolium confusa confessionis & abolenda subscriptionis, quod Potamius Bracarenfis Ecclesia Episcopus de factis propriis, suisque verbis annotarat & articulis. Quo refrato, quid oblitanda pagina & abolenda litterarum panderent elementa scilicet petiu quam sermonibus lachrymosa concio recensuit. Tunc solitaria tantum secretumque adiunctis Pontificibus Dei, praedictum Episcopum adesse coram nobis fecimus.

Quem singularibus aggredientes amplius quam loquens, refratam illi sua deformitatis & nostra confessionis scripturam protulimus. Quam accipiens & recurrens, sciscitantibus nobis, verum sui operis & sua annotationis intinatio esset: ille suum actum, suisque oris eloquium suorum quoque digitorum esse robur asseruit, quod illic relendo perdidit. Turjum diuini nominis contestatione huic aduertentes obestitatum sumus, ut an de se sponte mendaciam diceret, aut alicuius violentia premeretur, & perterritus talia enarraret, veraciter indicaret. Qui moy silibili voce, lumenibusque ploraret maderentibus & fragore singultuum cum vnius Dei nominis iuramento clamauit, se & vere eadem mala de se confiteri, & ad has confitenda nulla se violentia progrediari.

Unde citam ferme per nouem menses sponte deseruisse regnum Ecclesiae sua, & ergastulo quodam pro admissis flagitijs aetherum penitentiam se concessisse, edixit. Tunc per fidelem confessionem eius agnito, quod tacitè sanimes fordaisset, & declarato: licet huic paterna antiquitas sacri regni deiecit ad honore decernat, nos tamen miserationis iura seruantes, non abstulimus nomen honoris, quod ipse sibi sui criminis confessione iam tulerat: sed valida auctoritate decreuimus, perpetuae penitentiae huic inferre officium & arumnis: prouidentes, melius illum per asperam & durissimam ire penitentiae solitudinem, ut quandoque perueniret ad refrigerij mansuetam, quam relictam in voluntatis suae latitudine, ad precipitum deiciat aeterna damnatione.

Tunc vero Fructuosum Ecclesiae Dumienfis Episcopum communi omnium nostrorum electione constitutum Ecclesiae Bracarenfis gubernacula continere: ita ut omnem Metropolitim provinciae Gallaciae, cum suisque Episcopos, populosque conuentus ipsius, omniumque curam animarum Bracarenfis Ecclesiae gubernandam suscipiens, ita componat atque conferret, ut & Dominum nostrum de relictitudine operis sui glorificet, & nobis de inuoluntate Ecclesiae eius gaudium praestet. Quia vero ad futura prospicere conuenit, ne exoriri possit in statu pacis quadam commotio litis: Patrum sententiam, quae iam dictum Potamium Episcopum relictitudine damnat, huic decreto conuicta, nostra vigilantia procurat.

Hic aduertendum est, citatum & recitatum canonem ad condemnationem Potamii, non aliquem fuisse ex canonibus penam infligentibus eiusmodi elapsis, sed canonem Concilii Valentini Galliae, quo tractatur de eo,

DE CAUSA POTAMII EPISCOPI BRACAREN.

XLII. tantum

a Thren. 5.

POTAMIUS SVI PEO-DIVOKLA-FSVL.

XLIII.

XLIV. SVCTVO-SVFIN POTAMIUS CYMS P-FACTVS.

POTAMIUS EX RECEN-TICANO-NE REDAR-GVTVS.

qui sua sponte prodere culpam, qui omnino damnatus esset: nam si vera peccata admisisset, ob peccatum puniendus, si vero non admisisset, ob id, quod se mendacio infamasset, grauius plectendus foret. Sunt enim haec verba canonis:

XLV. CANON DE CLERICIS PVBLCIS SVACRIMINA PRO DENTI- BVS.

a Conc. To- let. 8. c. 5.

XLVI.

DE S. FRV CTVOIO EPISC. BRACA- KENSII.

Quicumque sub ordinatione vel diaconatus, vel presbyterij, vel episcopatus mortali crimine dixerit se esse pollutum a supradictis ordinationibus submovendis, eos saltem vel veri confessione, vel mendacio falsitatis. Neg, enim absoluti potestis, qui in se ipsum dixerit, quod dictum in aliis puniretur quoniam omnia, qui sui fuerit mortis causa, maior homicida sit. Tu vero consule a nobis superius suo loco dicta in eodem canone Concilii Valentini. Habent eadem Acta haec infra: Factum est decretum sub die Kalendarum Decemb. anno feliciter octavo regni gloriosissimi domini nostri Reccasinthi Regis. Quod ad eundem Potamiam spectat, interfuerat ipse octavo Concilio Toletano, federatque quarto loco in confessu quinquaduaginta duorum Episcoporum, auctorque cum aliis fuit, ut sanciretur canon ad aduersus carnis iniquatione pollutos, quos Episcopi debent inquirere, eisdemque seuerè corrigere, ne quid huiusmodi admissum audiri possent: cuius memor tantus Episcopus, in se ipsum statueram in eos ponam sponte conuertit, dignum vere penitentis edens exemplum.

Sed & illud (vt vidimus) bene consultum fuit, vt sancta Synodus in locum lapsi Episcopi substitueret sanctissimum sacerdotem Fructuosum, de quo haec in Notis suis doctissimus Gaspar: Fructuosus ex regio Gothorum sanguine ortus, Duci filius, Episcopi Pileatini Tomanius discipulus, caualorum monasterium conditor & pater ex Complutensi Abbate, cum monasterium exedificauerat ad Virgilionem tractum Iusti & Passoris martyrum nomine, Dumienis Episcopus creatus, in Potamijs delecti locum subrogatus, Bracarense Ecclesiam suscepit, Actus huius Concilij, nempe Toletani notis, post Eugenium Toletanum & Eugenium Hispanensem subseribit. Eius memoria cum sanctitate opinione a populo Bracarense & Compostellensi colitur, festo die dicat ad octidiescentum Kal. Maij. Corpus eius a monasterio ab ipso exedificato inter Dumium & Bracarensem sepultum a mandatum, postea & Gelmeride primo Compostelle Archiepiscopo Compostellam translatum, vbi magna populari veneratione colitur. haec in ipse: Sic igitur magna consideratione a Partibus factum, vt in locum vbi S. Ecclesia atrox vulnus acceperat, tanti succelloris ornamento eam, quae interrogata videri posset, delegerent infamiam. Porro eiusdem S. Fructuosi memoria in Romano Martyrologio recentia anniuersaria die publicae praecognitionis in Ecclesia vna cum aliis sanctis recepta est sextodecimo Kal. Maij.

IESV CHRISTI ANNVS 657.

VITALIANI PAP. ANNVS 3. CONSTANTIS IMP. ANNVS 16.

I.

MC XMI. CO. VIM. MATTO MARTY- RI.

b Martyr. Rem. du ty. Aug.

Redemptoris adest annus sexcentisimus quinquaduagimus septimus, Indictione decimaquinta anno Imperio iam incroata quo S. Maximus, eiusque discipuli ab exilio Constantinopolim reuocantur ad quaestiones, ad dicendam tuus causam de his, quibus a pluribus idem Maximus & discipuli accutentur: hic praetextus erat, cum re vera illud agerent perfidi Monothelitar, vt eos a Catholica fide diuellerent, & suae ipsorum haereticorum facerent: quod alius saepe tentatum ab ipsis, satis ex Actis est demonstratum. Sed cum id diu multumque aduersari frustra tentasset, tandem eo furoris adacti sunt, vt sanctissimi viri iam decreperat fenecluis etiam Angelis reuerendi tadicis linguam praederint & manum dexteram crudelissime angustant, partique supplicio alteri eius quoque discipulum affecerint. Est de his veterum omnium scriptorum assertio, praecipue vero eius viri Acturum, necnon Theopanis, & aliorum Graecorum historici, cum

simulque etiam Latinorum: sed & publica praecognitione ecclesiastica b, quibus in ipsorum natali die, ammenteris commemoratioe, eorumdem martyrum pi edicantur, ipsum tradant.

Quomodo autem ista se habuerint, ex dictis Actis publicis summa fide excepit prodenda erunt, sed praecipue omnium quae spectant ad temporis rationem, sed praecipue haec quidem facta esse hoc ipso anno, inde certum deducimus argumentum, quod in istidem publicis Actis merentur anni viginti duo ab eo tempore, quo Sarraceni petrauerunt Aegyptum, vique ad tempus, quo Maximus ab exilio reuocatus Constantinopolim iudicio subicitur, cum ex Theophane & aliis dictum sit Imperator, de Sarracenis Aegyptum inuadentibus facta esse anno viginti sex mense Heraculi Imperatoris, qui numeratus Receptoris annus sexcentisimus trigentesimus quintus: cuius addatur anni viginti duo, plane ad huc ipsum Domini annum sexcentisimum quinquaduagimus septimum pertinet. His de temporis ratione elucidatis, iam ipsi Actis censuamus, pro quo (vt saepe didimus) ex Graeco Vitalianis codicibus, quae sic habent:

Passquam vero a multis temporibus praeterisset, et Senatus deum exilio, rursus in misit Imperator, amque accepit. Quo vero in hanc, vt ibem regiam appulerunt, tum domum, tum cum discipulis, sub occasum Solis venerunt duo Mandatorum datus exacerbarunt, eosque e nauigio educentur nulli & in aliam, ad discipulos, & in diuersis excubiis custodierunt. Post aliquot dies ducunt eos in Palatium, semperque eo intradunt, ubi Senatus conuerat, multaque alia turba, & statim in media solennis praecipuum. Tum dicit ei Sacerdotes: Christianus? Respondit: Gratia Christi Dei vniuersorum, Christianus sum. Sacerdos autem multo percussus furor. Non est hoc verum. Respondens iterum, & dicit: Tu dicit, me non esse: at Deus dicit, esse me & propter hoc Christianum. Sacerdos autem: Si Christianus es, cur alij Imperatorum et Sanctus? Vnde hoc manifeste delatatur: Odam, ammi et accitua afflicto, fuit & dilectio est. Sacerdos vero iterum, in quo plurimibus apparuit te & Imperatorem ad se & vices eius in meo solus Aegyptum, & Alexandriam, & Pentapolim, & Tripolim, & Africam Sarraceni prodidisti. Et quae horum demergerat: dicit Maximus.

Et introducant Ioannem, qui fuerat Sacerdos Petri, demergerat Praetor Numidia Africa, & dicit: Antiquorum dico annorum domini imperavit beato Petro, vt exercitum in Aegyptum duceret aduersus Sarracenos. Qui cum tibi confiteri vt seruus Dei, respicatur est per litteras, non es auctor esse, vt dicitur. Ne aliquid respicatur enim Deo placere. Heraclij imperatoris discipulum, imperium Romanorum non placere. Dixit autem seruus Dei: tu a deo, de quo Petri ad me, meaeque, ad com litteras praefectus, & praecipuum penam placitas legi. Ego inquit illi: non habeo litteras, sed in qua ad te scripserit: sed in castro hac annis illa tempore loquatur. Et Sanctus: Si tota castra id loquatur, quomodo tu sola de his in calumniatur? An vniuersam me ridisti, aut ego res? Respondit: Nonquam. Et ad Senatum Sanctus conuersus, dicit: Senatus est hominum profere accusatores testes, indicare: In quoniam nullus nesciat, indicabimini; & in qua mensura mensi fueritis, remittetur vobis, dicit vniuersorum Deus.

Deinde intro mittitur Sergius Magnus, haec dicit: Aliter nonem annis dicit mihi beatus Abbas Thomas, qui Beata erant. Papa Theodoros me misit ad Patrium Gregorium, qui ad Imperatorem dixerat, vt in dicerem, vt quoniam excommunicatus: nam seruus Dei Abbas Maximus somnium vidit, iussit in calis ad Orientem Occidentem multitudinem angelorum, quorum alij ad Orientem clamabant: Constantinum Angustiam vocat: alij ad Occidentem: Gregorius Angustia tu vocat, clarior antea ca fuit res, qui ad Occidentem. Tum exclamatur Sacerdos: Tunc ad hanc vniuersam deum comburendam.

At Sanctus: Gratias ago Deo purganti voluntaria mala meo voluntario supplicio. Verantamen de re mundo a scandalo. Necessesse est enim vt veniant scandala: vt autem ea, per quos scandalum venit. Non sic oportuit talia duci, praesentium Christianis, nec impunitos esse, qui haec faciunt vt hominibus placere, qui haec sunt, etas non sunt. Haec vno Gregorius bene dixerat: tunc, vt suam erga Imperatorem beneuolentiam ostenderet, in iussu (vt & vobis ita videtur) tuum illum, qui ante hanc synodum fuit